

CURTIS YARVINAS: DEMOKRATIJA BAIGTA

"Interview with Curtis Yarvin", *The New York Times*, January 2025

YONKERS OBSERVER REPORT 2025 m. sausio 18 d.

Technologijos

Ilgą laiką 51 metų kompiuterių inžinierius Curtis Yarvinas internete kūrė politinę teoriją, kuri ilgai buvo nežinoma. Jo idėjos buvo ekstremalios: neva Amerikos intelektualinio gyvenimo centre esančios institucijos, tokios kaip pagrindinė žiniasklaida ir akademinė bendruomenė, yra užvaldytos progresyvaus grupinio mąstymo ir jas reikia panaikinti. Jis mano, kad vyriausybės biurokratija turėtų būti radikaliai išardyta, ir galbūt labiausiai provokuojantis teiginys yra tas, kad Amerikos demokratiją turėtų pakeisti tai, ką jis vadina „monarchija“, kuriai vadovauja vadinamas „generalinis direktorius“. Jo draugiškesnis terminas - diktatorius.

Nors pats Yarvinas vis dar gali būti nežinomas, jo idėjos tokios nėra. Išrinktasis **viceprezidentas J. D. Vance'as** užsiminė apie Yarvino idėjas *priverstinai išvaduoti* Amerikos institucijas nuo vadinamojo „vokeizmo“. Naujasis Valstybės departamento pareigūnas **Michaelas Antonas** kalbėjosi su Yarvinu apie tai, kaip į valdžią galėtų būti paskirtas „**Amerikos Cezaris**“. Yarvinas taip pat turi gerbėjų galinguose ir vis labiau politizuojančiuose Silicio slėnio sluoksniuose. **Marcas Andreessenas**, rizikos kapitalistas, tapęs neoficialiu išrinktojo prezidento Donaldo Trumpo patarėju, pritariai gyrė Yarvino antidemokratinį mąstymą. **O Peteris Thielis**, konservatyvus mega donoras, investavęs į Yarvino technologijų startuolį, pavadino jį „galingu“ istoriku. Turbūt nestebina, atsižvelgiant į visa tai, kad Yarvinas tapo dešiniųjų žiniasklaidos visatos dalimi: jis buvo svečias Tuckerio Carlsono ir Charlie Kirko laidose, be kita ko. Jau daugelį metų žinojau apie Yarviną, kuris daugiausia užsidirba pragyvenimui iš „Substack“, ir labiausiai domėjausi jo darbu kaip puikiu augančių antidemokratinų nuotaikų tam tikruose interneto kampeliuose pavyzdžiu. Iki šiol šios idėjos atrodė kraštutinės. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad dabar jos randa auditoriją tarp kai kurių galingiausių šalies žmonių, Yarvino nebegalima taip lengvai atmesti.

.....

Vienas iš pagrindinių jūsų argumentų yra tas, kad Amerika, kaip jūs pats sakėte anksčiau, turi įveikti savo diktatoriaus fobiją – kad Amerikos demokratija yra apgaulė, kurios neįmanoma ištaisyti, o monarcho tipo lyderis yra teisingas kelias. Tad kodėl demokratija yra tokia bloga ir kodėl diktatorius turėtų išspręsti problemą?

Leiskite man atsakyti į tai taip, kad „The New York Times“ skaitytojai suprastų tai gana suprantamai. Tikriausiai esate girdėję apie žmogų, vardu Franklinas Delano Rooseveltas (F.D.R.).

Taip.

Kartais sakau kalbas, kuriose tiesiog perskaitau paskutines 10 F.D.R. pirmosios inauguracijos kalbos pastraipų, kuriose jis iš esmės sako: „Ei, Kongrese, duokite man absoliučią galią, arba aš ją vis tiek paimsiu.“ Taigi, ar F.D.R. iš tikrųjų priėmė tokią galią? Taip, priėmė. Yra puikus straipsnis, kurį išsiunčiau kai kuriems žmonėms, kuriuos pažįstu ir kurie dalyvauja pereinamajame procese...

„Kas?“

O, aplinkui sukiojasi visokie žmonės.

Įvardykite vieną.

Na, aš išsiunčiau straipsnį Marcui Andreessenui. Tai ištrauka iš Haroldo Ickeso, F.D.R. vidaus reikalų sekretoriaus, dienoraščio, kuriame aprašomas 1933 m. kabineto posėdis. Šiame kabineto posėdyje darbo sekretorė Frances Perkins sako: „Štai, turiu sąrašą projektų, kuriuos ketiname įgyvendinti.“ F.D.R. asmeniškai paima šį sąrašą, peržiūri projektus Niujorke ir sako: „Tai nesąmonė.“ Galiausiai visi sutinka, kad įstatymo projektas būtų patvirtintas ir priimtas Kongrese. F.D.R. elgiasi kaip generalinis direktorius. Taigi, ar F.D.R. buvo diktatorius? Nežinau. Žinau, kad įvairiausi amerikiečiai iš esmės gerbia F.D.R., o F.D.R. vadovavo „Naujam kursui“ kaip startuolis.

Jūsų esmė yra ta, kad praeityje turėjome kažką panašaus į diktatorių, todėl dabar to nereikia bijoti. Ar teisingai?

Taip. Pažvelgti į objektyvią valdžios realybę JAV nuo revoliucijos laikų. Kalbėsitės su žmonėmis apie Konfederacijos straipsnius ir sakysite: „Įvardykite bent vieną dalyką, kuris įvyko Amerikoje pagal Konfederacijos straipsnius“, ir jie negalės to padaryti, nebent būtų profesionalūs istorikai. Toliau – pirmasis

konstitucinis laikotarpis valdant George'ui Washingtonui. Jei pažvelgsite į Washingtono administraciją, tai, kas dabar yra įkurta, labai panašu į startuolį. Jis taip panašus į startuolį, kad šis vaikinys, Aleksandras Hamiltonas, kuris buvo atpažįstamas kaip startuolis, vadovauja visai vyriausybei – jis iš esmės yra šios respublikos Larry Page'as.

Curtisai, jaučiuosi taip, lyg klausčiau tavęs: „Ką valgėte pusryčiams?“ O tu sakai: „Na, žinai, žmonijos aušroje, kai pirmą kartą buvo auginami javai – aš darau Putiną. Paspartinsiu tai.“

Tada atsakyk į klausimą: „Kas tokio blogo demokratijoje?“ Trumpai tariant, nesvarbu, ar nori vadinti Washingtoną, Linkolną ir F.D.R....„diktatoriais“, tai gėdingas žodis, – jie iš esmės buvo nacionaliniai generaliniai direktoriai, kurie valdė vyriausybę kaip įmonę iš viršaus į apačią.

Tad kodėl demokratija tokia bloga?

Net ne tai, kad demokratija bloga, tiesiog ji labai silpna. O tai, kad ji labai silpna, lengvai matoma iš to, kad labai nepopuliari politika, pavyzdžiui, masinė imigracija, tęsiasi, nepaisant to, kad didelė dauguma jai priešinasi. Taigi klausimas „Ar demokratija gera, ar bloga?“ yra, manau, antraeilis klausimas, palyginti su klausimu „Ar tai, ką mes iš tikrųjų turime?“.

Kai „New York Times“ skaitytojui sakote: „Demokratija yra bloga“, jie šiek tiek šokiruojami. Bet kai jiems sakote: „Politika yra bloga“ ar net „Populizmas yra blogas“, jie atsako: „Žinoma, tai siaubingi dalykai.“ Taigi, kai norite teigti, kad demokratija nėra gera valdymo sistema, tiesiog nedelsdami pereikite prie teiginio, kad populizmas nėra gera valdymo sistema, ir tada atsakysite: „Taip, žinoma, iš tikrųjų politiką ir įstatymus turėtų nustatyti išmintingi ekspertai, teismų darbuotojai, teisininkai ir profesoriai.“ Tada suprasite, kad iš tikrųjų pritariate aristokratijai, o ne demokratijai.

Tikriausiai tai perdėta, atsižvelgiant į tai, kiek jūs ir J. D. Vance'as esate draugai.

Tai tikrai perdėta.

Tačiau jis viešai paminėjo jus vardu ir užsiminė apie „debudėjimo“ idėjas, kurios labai panašios į jūsų. Dalyvavote Michaelo Antono tinklalaidėje, kurioje kalbėjotės su juo apie tai, kaip įkurti Amerikos Cezarį. Peteris

Thielis sakė, kad esate įdomus mąstytojas. Tarkime, kad valdžios pozicijose esantys žmonės jums sako: „Mes ketiname daryti Curtiso Yarovino dalyką. Kokius žingsnius jie žengtų, kad Amerikos demokratiją pakeistų į kažką panašaus į monarchiją?“

Mano sąžiningas atsakymas turėtų būti: „Dar ne pats laikas tam.“ Niekas neturėtų skaityti to panikuodamas, manydamas, kad tuoj būsiu paskirtas slaptuoju Amerikos diktatoriumi. Nemanau, kad net eisiu į inauguraciją.

Ar buvote pakviestas?

Ne. Aš esu pašalietis. Aš intelektualas. Mano idėjos iš tikrųjų patenka į apyvirtą daugiausia per darbuotojus, kurie plaukioja šioje internetinėje sriuboje. Dabar Vašingtone neabejotinai bandoma atgaivinti Baltuosius rūmus kaip vykdomąją valdžią valdančią organizaciją. Sunkumas tas, kad jei bet kam, profesionaliai susijusiam su Vašingtono reikalais, pasakytumėte, kad Vašingtonas veiktų puikiai ar net geriau, jei nebūtų Baltųjų rūmų, jie iš esmės atsakytų: „Taip, žinoma. Vykdomoji valdžia dirba Kongresui.“ Taigi, yra tokių vargšų rinkėjų, kurie, jų manymu, išrinko revoliuciją. Jie išrinko Donaldą Trumpą, ir galbūt ten yra pajėgiausias pasaulio generalinis direktorius...

Jūsų esmė ta, kad dėl sistemos struktūros jis negali daug nuveikti. Jis gali blokuoti dalykus, gali juos sutrikdyti, gali sukelti chaosą ir neramumus, bet negali iš tikrųjų pakeisti to, kas yra.

Ar manote, kad galbūt perdėtai sureikšminate prezidento neefektyvumą? Galite nurodyti Roe panaikinimą kaip tiesiogiai Donaldo Trumpo prezidentavimo pasekmės. Galima teigti, kad atsakas į Covid buvo susijęs su Donaldo Trumpo prezidentavimu. Žinoma, daug kas apie Covid buvo kitaip, nes Donaldas Trumpas buvo prezidentas. Papasakosiu jums juokingą istoriją.

Žinoma.

Rizikuodamas įtraukti savo vaikus į žiniasklaidą: 2016 m. mano vaikai lankė chichi, progresyvią, mandarinų kalbos panardinimo mokyklą San Franciske.

Palaukite. Jūs išsiuntėte savo vaikus į chichi, progresyvią mokyklą?

/.../ Kai guma pasiekia kelią – negalima izoliuoti vaikų nuo pasaulio, tiesa? Tuo metu mudu su velione žmona pasirinkome paprastą išeitį – nekalbėti apie politiką prieš vaikus. Bet, žinoma, visi apie tai kalba mokykloje, o mano sūnus grįžta

namo ir užduoda labai konkretų klausimą. Jis toks: „Tėti, kai Donaldas Trumpas pastatys sieną aplink šalį, kaip mes galėsime eiti į paplūdimį?“ Aš toks: „Oho, tu tikrai jį priėmei pažodžiui. Visi kiti jį priėmė pažodžiui, bet tu tikrai jį priėmei pažodžiui.“ Aš toks: jei per ateinančius ketverius metus pamatysite ką nors realiame pasaulyje aplink jus, kas pasikeis dėl šių rinkimų, nustebsiu.

Viename iš jūsų neseniai išleistų naujienlaiškių J. D. Vance'ą vadinate „normaliu“. Ką turite omenyje? [Juokiasi.]

Tai, kuo žaviuosi Vance'e ir kas išties nuostabu jame kaip lyderyje, yra tai, kad jame slypi visų rūšių amerikiečiai. Jo gebėjimas užmegzti ryšį su amerikiečiais pasaulyje, iš kurio jis kilęs, yra puikus, bet kitas dalykas, kuris jame yra puikus, yra tai, kad jis baigė Jeilio teisės mokyklą, todėl laisvai kalba „The New York Times“ kalba, ko negalima pasakyti apie Donaldą Trumpą. Ir vienas iš dalykų, kuriuo, mano manymu, tvirtai tikiu ir kurio neužsiminiau, yra tai, kad absoliučiai būtina, jog bet kas, pavyzdžiui, Amerikos monarchija, būtų visų amerikiečių prezidentas. Naujoji administracija galėtų daug geriau pasiekti progresyvius amerikiečius, o ne juos demonizuoti ir sakyti: „Ei, norite, kad ši šalis taptų geresne vieta? Jaučiu, kad kai kuriais atžvilgiais buvote klaidingai informuoti. Jūs nesate blogas žmogus.“ Tai sudaro maždaug 10–20 procentų amerikiečių. Tai daug žmonių, NPR klasė. Jie nėra blogi žmonės. Jie yra žmonės. Mes visi esame žmonės, ir žmonės gali remti blogus režimus.

Kaip žinote, tai gana skirtinga pozicija nei ta, kurios dažnai laikotės savo raštuose, kur kalbate apie tokius dalykus kaip dekoekifikacija; kad žmonės, dirbantys tokiose vietose kaip „The New York Times“, turėtų prarasti darbą; turite idėją programai pavadinimu „RAGE: Išleiskite į pensiją visus vyriausybės darbuotojus**“; turite idėjų, kurios, tikiuosi, yra satyrinės, apie tai, kaip elgtis su neproduktyviais visuomenės nariais, o tai iš esmės reiškia jų užrakinimą kambaryje visam laikui. Ar pasikeitė jūsų mąstymas?**

Ne, ne, ne. Mano mąstymas tikrai nepasikeitė./.../ Iš Freudo perspektyvos tai šiek tiek per daug. Taip. Bet kai pažvelgi į tai, kaip su tomis institucijomis reikia elgtis kaip su įmone, kuri bankrutuoja, bet kažkaip labiau, nes su šiais žmonėmis, turėjusiais valdžią, reikia elgtis dar subtiliau ir dar labiau pagarbiai. Laimėjimas reiškia, kad dabar tai tavo žmonės. Kai supranti naujojo režimo požiūrį į Amerikos aristokratiją, jų požiūris negali būti toks antiaristokratiškas: „Mes subadysime visus profesorius ir išmesime juos į griovius ar panašiai“. Jų požiūris

turi būti toks, kad buvai normalus žmogus, tarnavęs režimui, kuris darė tikrai keistus ir beprotiškus dalykus.

Kiek, jūsų manymu, JD Vance'as yra įsitraukęs į demokratiją?

Tai priklauso nuo to, ką turite omenyje sakydami „demokratija“. Problema kyla tada, kai žmonės demokratiją tapatina su geru valdymu. Sakyčiau, kad JD Vance'as mano, jog vyriausybės turėtų tarnauti bendram labui. Manau, kad tokie žmonės kaip JD ir platesnės jį supančios intelektualinės bendruomenės nariai visi sutiktų su šiuo principu. Dabar nežinau, ką šiame kontekste turite omenyje sakydamas „demokratija“. Žinau tik tiek, kad jei demokratija prieštarauja bendrajam gėriui, ji yra bloga, o jei ji yra bendrojo gėrio labui, ji yra gera.

2017 m. „BuzzFeed“ pranešė apie jūsų ir dešiniųjų provokatoriaus **Milo Yiannopouloso el. laiškus, kuriuose kalbėjote apie 2016 m. rinkimų stebėjimą su Peteriu Thielu ir pavadinate jį „visiškai apsišvietusiu“. Ką „visiškai apsišvietęs“ būtų reiškęs šiame kontekste?**

Man visiškai apsišvietęs reiškia visiškai nusivylęs. Kai žmogus, gyvenantis einamųjų metų progresyviųjų burbule, žvelgia į dešinę ar net naująją dešinę, sunkiausia pamatyti, kad iš tikrųjų dalijamasi ne teigiamu įsitikinimu, o tikėjimo nebuvimu. Mes negarbiname tų pačių dievų. Mes nemanome, kad „The New York Times“ ir Harvardas yra dieviškai įkvėpti jokia prasme, ir nemanome, kad jų procedūros visada veda į tiesą ir išmintį. Nemanome, kad JAV vyriausybė dirba gerai.

Ir šį netikėjimą vadinate nušvitimu?

Taip. Tai nusivylimas tikėjimu šiomis senomis sistemomis. Ir tai, kas turėtų pakeisti tą nusivylimą, nėra „O, mums reikia daryti dalykus Curtiso būdu“. Tai iš esmės tiesiog didesnis proto atvirumas ir didesnis gebėjimas apsidairyti ir pasakyti: Mes tiesiog manome, kad mūsų politologija yra pranašesnė už Aristotelio politologiją, nes mūsų fizika yra pranašesnė už Aristotelio fiziką. O kas, jei taip nėra?

Dar ne visai išskyrėte klausimą, kodėl stiprus žmogus būtų geresnis žmonių gyvenimui. Ar galite į tai atsakyti?

Taip. Manau, kad efektyvi vyriausybė yra geresnė žmonių gyvenimui. Kai prašau žmonių atsakyti į šį klausimą, prašau jų apsidairyti po kambarį ir parodyti viską,

ką sukūrė monarchija, nes šie dalykai, kuriuos vadiname įmonėmis, iš tikrųjų yra mažos monarchijos. Apsižvalgo ir matote, pavyzdžiui, nešiojamąjį kompiuterį, o tą nešiojamąjį kompiuterį pagamino „Apple“, o tai yra monarchija.

Tai pavyzdys, kurį dažnai naudojate, kai sakote: „Jei „Apple“ valdytų Kaliforniją, ar nebūtų geriau?“ Tuo tarpu jei jūsų „MacBook Pro“ būtų pagaminęs Kalifornijos skaičiavimo departamentas, galite tik įsivaizduoti.

Atsiprašau, esu čia, šiame pastate, ir vis pamirštu pateikti savo geriausią argumentą už monarchiją, t. y. kad žmonės labiau pasitiki „The New York Times“ nei bet kuriuo kitu šaltiniu pasaulyje, ir kaip yra valdomas „The New York Times“? Tai penktos kartos paveldima absoliutinė monarchija. Beje, tai buvo labai panaši į ankstyvųjų progresyviųjų viziją.

Ankstyvieji progresyvieji, jūs grįžtate prie tokios knygos kaip „Drift and Mastery“...

Turiu pasakyti, kad jūsų pateiktos informacijos gylis man labiau painus, o ne nušviečiantis. Kaip galėčiau tai pakeisti?

Atsakydamas į klausimus tiesiau ir glausčiau. [Juokiasi.]

Gerai, pabandysiu.

Jūsų idėjos, regis, vis labiau populiarėja Silicio slėnyje. Ar nemanote, kad yra tam tikras lygmuo, kuriame tas pasaulis reaguoja, nes jūs tiesiog sakote jiems tai, ką jie nori išgirsti?

Jei vadovautų daugiau tokių žmonių kaip aš, viskas būtų geriau. Manau, kad tai beveik priešinga tiesai. Yra toks tikro valdymo pasaulis, kuriame toks žmogus kaip **Elonas Muskas** gyvena kiekvieną dieną „SpaceX“, ir mąstant apie šį pasaulį, galvojat: „O, tai tiesiogiai prieštarauja idealams, kurių mane mokė šioje visuomenėje“, tai yra tikrai sudėtinga kognityvinio disonanso problema, net jei esate Elonas Muskas.“ Būtų per mažai pasakyta, jei žmonijos istorija su monarchais būtų, geriausiu atveju, mišri. Romos imperija valdant Markui Aurelijaus atrodo, kad jai sekėsi gana gerai. Valdant Neronui – ne tiek. Ispanijos Karolis III yra monarchas, į kurį dažnai rodoma; jis yra jūsų mėgstamiausias monarchas. Tačiau Liudvikas XIV pradėdavo karus taip, tarsi jie bankrutuotų. Visa tai buvo prieš demokratijos amžių. O demokratijos amžiaus monarchai yra tiesiog siaubingi. /.../ Negaliu patikėti, kad sakau tai: jei atidėtume Hitlerį į šalį ir

pažvelgtume tik į Mao, Staliną, Pol Potą, Pinočeta, Idi Aminą – mes žiūrime į žmones, atsakingus už maždaug 75–100 milijonų žmonių mirtį. Atsižvelgiant į šį istorinį precedentą, ar tikrai norime išbandyti diktatūrą? Jūsų klausimas yra pats svarbiausias. Supratimas, kodėl Hitleris buvo toks blogas, kodėl Stalinas buvo toks blogas, yra esminis XX amžiaus mįslės įminimas. Tačiau manau, svarbu pažymėti, kad likusioje Europos ir pasaulio istorijoje nematome Holokausto. Galima nukelti kamerą atgal ir iš esmės pasakyti: „Oho, nuo pat Europos civilizacijos susikūrimo nebuvo tokio chaoso ir smurto.“ Ir negalima atskirti Hitlerio ir Stalino nuo pasaulinės demokratinės revoliucijos, kurios dalimi jie yra.

Peržiūrėdamas jūsų medžiagą pastebėjau, kad jūs pateikiate istorinius teiginius, pavyzdžiui, tą, kurią ką tik pateikėte apie tai, kad Europoje nuo 1000 m. po Kr. iki Holokausto nebuvo genocido, o tada aš pasižvalgau ir pagalvoju: „Ar tai tiesa?“

Mano skepticizmas kyla iš to, ką jaučiu kaip gana griežtą istorinių įvykių atrinkimą jūsų argumentams pagrįsti, o įvykiai, į kuriuos nurodote, arba nėra faktiškai išspręsti, arba į juos žiūrima kitaip.

Tačiau noriu užduoti porą klausimų apie tai, ką rašėte apie rasę.

Mm. Perskaitysiu jums keletą pavyzdžių: „Štai kokia baltojo nacionalizmo problema. Jis strategiškai nevaisingas. Jis nesiūlo jokios veiksmingos politinės programos.“ Man baltojo nacionalizmo problema yra ta, kad jis rasistinis, o ne ta, kad strategiškai nesudėtingas.

Na...

Yra dar du. „Labai sunku teigti, kad Pilietinis karas padarė kieno nors gyvenimą malonesnį, įskaitant ir vergų išlaisvinimą.“

Nagi. [*Yarvinas tai pavadino „Atsiskyrimo karu“, o ne Pilietiniu karu.*]

Trečiasis: „Jei prašote manęs pasmerkti Andersą Breiviką“ – norvegų masinį žudiką, bet dievinate Nelsoną Mandelą, galbūt turite motiną, kurią norėtumėte [*keiksmazodžiais*] išlieti.“ Žvelgiant į Mandelą, priežastis, kodėl tai pasakiau – dauguma žmonių to nežino – Mandelos paleidimo metu kilo šioks toks nepasitenkinimas, nes jį iš tikrųjų reikėjo išbraukti iš teroristų sąrašo.

Galbūt svarbesnis teiginys yra tas, kad Nelsonas Mandela buvo kalėjime už pasipriešinimą žiauriai rasistiniam apartheido režimui. Žiauriai rasistinis

apartheido režimas jį įtraukė į teroristų sąrašą. Ką tai turi bendro su Anderso Breiviko, kuris šaudė žmones vykdydamas keistą, apgaulingą misiją išvaduoti Norvegiją nuo islamo, prilyginimu Nelsonui Mandelai? Nes jie abu yra teroristai ir abu pažeidė karo taisykles vienodai, ir abu iš esmės žudė nekaltus žmones. Mes nuolat vertiname terorizmą. Taigi Gandis yra jūsų modelis? Martinas Lutheris Kingas? Nesmurtinis pasipriešinimas? Tai sudėtingiau.

Ar tikrai?

Galėčiau pasakyti ką nors apie bet kurį iš jų, bet pereikime prie vieno iš jūsų pavyzdžių.

Manau, kad geriausias būdas kovoti su afroamerikiečiais 1860-aisiais – tiesiog „Google“ paieškoje rasite vergų pasakojimus. Paskaitykite atsitiktinius vergų pasakojimus ir sužinosite jų to meto patirtį. Neseniai vienas istorikas paskelbė straipsnį – ir aš jį ginčyčiau, šis skaičius per didelis – bet, jo vertinimu, maždaug ketvirtadalis visų išlaisvintųjų iš esmės mirė nuo 1865 iki 1870 m.

Negaliu kalbėti apie šio teiginio teisingumą. Bet jūs sakote, kad vergų pasakojimuose yra istorinių pavyzdžių, kur išlaisvinti vergai išreiškė apgailestavimą dėl išlaisvinimo.

Man tai dar vienas puikus pavyzdys, kaip jūs selektyviai skaitote istoriją, nes kituose vergų pasakojimuose kalbama apie siaubingą žiaurumą.

Be abejo.

„Sunku teigti, kad Pilietinis karas padarė kieno nors gyvenimą malonesnį, įskaitant išlaisvintus vergus“? Gerai, visų pirma, kai sakiau „bet kas“, kalbėjau apie gyventojų grupę, o ne apie individus.

Ar jūs rimtai teigiate, kad vergijos era buvo kažkaip geresnė nei... Jei pažvelgsite į afroamerikiečio gyvenimo sąlygas pietuose, jos buvo absoliučiai žemiausioje padėtyje nuo 1865 iki 1875 m. Jos yra labai blogos, nes iš esmės ši ekonominė sistema buvo sutrikdyta.

Negaliu patikėti, kad aš ginčijuosi. Brazilija vergiją panaikino 1880-aisiais be pilietinio karo, tad žvelgiant į karo kainą ar prasmę, matyti, kad jis padarė milžinišką žalą įvairiausiems žmonėms – tiek juodaodžiams, tiek baltaodžiams. Visos šios blogybės ir visos šios gėrio savybės egzistavo to meto žmonėse, ir tai,

prieš ką kovoju abiejose šiose citatose, taip pat ir žmonių reakcija į Breiviką – iš esmės jūs reaguojate karikatūriškai. Kuo skiriasi teroristas ir kovotojas už laisvę? Tai ištis svarbus klausimas XX amžiaus istorijoje. Sakyti, kad turėsiu tvirtą nuomonę šiuo klausimu neturėdamas atsakymo į šį klausimą, manau, yra labai sunku ir neteisinga.

Jūs dažnai remiatės ikidemokratinės eros istorija, o moterų padėtis tuo laikotarpiu, kurią vertinate, nėra tai, ką mačiau jūsų raštuose. Ar manote, kad jūsų argumentai pakankamai atsižvelgia į tai, kad monarchijos ir diktatūros istoriškai nebuvo puikios tam tikroms demografinėms grupėms?

Kai nagrinėju moterų statusą, tarkime, Jane Austen romane, parašytame gerokai prieš rinkimų teisės suteikimą, jis atrodo gana normalus. Moterys, kurios desperatiškai ieško vyro, nes be jo neturi galimybės gauti pajamų? Ar kada nors matėte ką nors panašaus XXI amžiuje? Turiu omenyje, kad visa Jane Austen pasaulio klasė yra aristokratų, uždirbančių JAV dolerius, klasė, tiesa?

Jūs nenorite sakyti, kad karalių eroje buvo politinio gyvenimo aspektų, kurie buvo prastesni arba suteikė žmonėms mažiau laisvės nei šiandieninis politinis gyvenimas?

Jūs padarėte tai, ką žmonės dažnai daro – painioja laisvę su valdžia. Žodis laisvė yra laisvė. Balsavimo teisė yra galios forma. Taigi darote prielaidą, kad XX amžiaus pradžioje Anglijoje ir Amerikoje gavusios balsavimo teisę, moterys pagerino savo gyvenimą.

Ar manote, kad geriau, jog moterys turi balsavimo teisę?

Aš visiškai netikiu balsavimu.

Ar balsuojate?

Ne. Balsavimas iš esmės leidžia jaustis turį tam tikrą statusą.

„Ką jums reiškia ši galia?“ – iš tikrųjų svarbiausias klausimas.

Manau, kad daugumai žmonių šiandien tai reiškia, kad jie jaučiasi svarbūs. Tai leidžia jiems jaustis svarbiais. Tas svarbos jausmas yra kažkas labai iliuzinio, kas prieštarauja svarbiam klausimui: mums reikia vyriausybės, kuri iš tikrųjų būtų gera ir kuri iš tikrųjų veiktų, o mes tokios neturime.

Jūsų siūlomas sprendimas, kaip jau ne kartą sakėme, susijęs su monarcho, generalinio direktoriaus, paskyrimu. Kodėl taip tikite generalinių direktorių sugebėjimais? Dauguma startuolių žlunga. Visi galime nurodyti generalinius direktorius, kurie buvo neveiksmingi. Be to, generalinis direktorius arba „diktatorius“ labiau linkęs galvoti apie piliečius kaip apie grynus ekonominius vienetus, o ne apie gyvus, kvėpuojančius žmones, norinčius klestėti savo gyvenime. Tad kodėl esate toks įsitikinęs, kad generalinis direktorius būtų toks lyderis, kuris galėtų užtikrinti geresnį žmonių gyvenimą? Tai atrodo toks supaprastintas mąstymo būdas.

Tai nėra supaprastintas mąstymo būdas, ir kadangi dirbau druskos kasyklose, kur generaliniai direktoriai atlieka savo generalinio direktoriaus pareigas, ir pats buvau generalinis direktorius, manau, kad geriau tai suprantu nei dauguma žmonių. Jei paimtumėte bet kurį iš „Fortune 500“ generalinių direktorių, tiesiog atsitiktinai pasirinkite vieną ir paskirkite jį arba ją vadovauti Vašingtonui. Manau, kad gautumėte kažką daug, daug geresnio nei tai, kas yra ten. Tai nebūtinai turi būti Elonas Muskas.

Anksčiau sakėte, kad nepaisant jo tikslų, Trumpas greičiausiai nepasieks nieko transformuojančio. Bet kokia jūsų nuomonė apie Trumpą apskritai?

Anksčiau kalbėjau apie F.D.R., ir daugelis skirtingų požiūrių žmonių gali nesuprasti šio palyginimo, bet manau, kad Trumpas labai primena F.D.R. F.D.R. pasižymėjo nepaprasta charizma ir pasitikėjimu savimi, kartu su nepaprastu gebėjimu būti kambario centre, būti lyderiu, įveikti nesąmones ir įgyvendinti viską. Vienas iš pagrindinių Trumpo ir F.D.R. skirtumų, kuris stabdė Trumpą, yra tai, kad F.D.R. yra kilęs iš vienos iš pirmųjų Amerikos šeimų. Jis yra paveldimas aristokratas. Tai, kad Trumpas nėra kilęs iš Amerikos socialinės aukštesniosios klasės, labai pakenkė jo pasitikėjimui savimi. Tai įvairiais būdais riboja jo, kaip lyderio, galimybes. Vienas iš padrąsinančių dalykų, kurių matau, yra tai, kad šį kartą jis veikia su šiek tiek didesniu pasitikėjimu savimi. Atrodo, kad jis beveik iš tikrųjų jaučiasi žinantis, ką daro. Tai labai naudinga, nes nesaugumas ir trapumas yra jo Achilo kulnas.

Koks jūsų Achilo kulnas?

Aš taip pat turiu problemų su pasitikėjimu savimi. Nesigailėsiu vien dėl savo įsitikinimų.

Ar jūsų nesaugumas pasireiškia jūsų politiniame mąstyme?

Tai geras klausimas. Jei pažvelgsite, ypač į mano senesnius darbus, turėjau tokią bendrą sąmonę, kad, gerai, jaučiuosi užčiuopęs kažką, bet taip pat... mintį, kad 2025 m. žmonės į šiuos dalykus žiūrės taip pat rimtai, kaip dabar, kai rašiau 2007, 2008 m.? Turiu omenyje, kad buvau visiškai rimtas. Aš kalbu visiškai rimtai. Bet kai mane užpuolėte pačiomis skandalingiausiomis citatomis, kokias tik galėjote rasti iš mano 2008 m. rašinių, už jų slėpėsi rimti jausmai, ir jie rimti yra dabar. Ar būčiau tai išreiškęs tokiu būdu? Ar būčiau trolinęs? Visada stengiuosi būti mažiau troliškas. Kita vertus, negaliu atsispirti pagundai trolinti Eloną Muską, o tai gali būti viena iš priežasčių, kodėl niekada nesutikau Elono Musko.

Ar manote, kad jūsų trolinimo instinktas išėjo iš kontrolės?

Ne, jis dar nepakankamai stiprus. [Juokiasi.] Žvelgdamas atgal suprantu, kad instinktas peržiūrėti dalykus iš apačios į viršų tikrai nėra troliškas instinktas. Tai rimtas ir svarbus dalykas, kurio, manau, reikia pasauliui.

.....

Šis interviu yra redaguotas (šiek tiek patrumpintas) ir sudarytas iš dviejų pokalbių. Google vertimas mažai redaguotas, nes pokalbio dalyvių saviraiškos kalba yra labai savotiška, bet, manau, suprantama.

<https://yonkersobserver.com/the-interview-curtis-yarvin-says-democracy-is-done/>